ב"ה • ערב שבת קודש פרשת בהר • י"ב באייר התשע"ט

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

אירצה

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת־השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

חב"ד כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

נהגו רבותינו נשיאינו בכל דור, החל מרבינו הזקן, וגם המגיד, ובעיקר הבעל שם טוב, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר - שכאשר הוצרכו לפעול עניין של קירוב, פעלו זאת על ידי התוועדות, "גדולה לגימה שמקרבת".

(דבר מלכות, עמ' 4)

4 > דבר מלכות • 9 > משיח וגאולה • 10 > ניצוצי רבי • 13 > הלכות ומנהגי חב"ד

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	ציצית ותפילין						
ו', י"ב באייר	3.18	4.20	4.46	5.50	9.08	12.37	1.12	7.31.8	7.58
ש"ק, י"ג באייר	3.17	4.19	4.45	5.49	9.08	12.37	1.12	7.32.5	7.59
א', י"ד באייר	3.16	4.19	4.44	5.49	9.07	12.37	1.12	7.33.1	8.00
ב', ט"ו באייר	3.14	4.18	4.43	5.48	9.07	12.37	1.12	7.33.8	8.01
ג', ט"ז באייר	3.13	4.17	4.43	5.48	9.07	12.37	1.12	7.34.5	8.01
ד', י"ז באייר	3.12	4.16	4.42	5.47	9.07	12.37	1.12	7.35.1	8.02
ה', י"ח באייר	3.11	4.15	4.41	5.47	9.06	12.38	1.12	7.35.8	8.03
ו', י"ט באייר	3.10	4.15	4.41	5.46	9.06	12.38	1.13	7.36.4	8.03

• הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
• לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
• זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל־אביב		חיפה		באר־שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בהר	6:55	8:12	7:10	8:14	7:03	8:15	7:11	8:13
בחוקותי	6:59	8:17	7:15	8:19	7:07	8:21	7:16	8:18

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב **יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**
מערכת: **לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט**
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
ISSN 7474-0793

אַ חסידישע פרשה

פרשת בהר | להאיר את העומר

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך". מתחילה צריך להיות "כי תבואו אל הארץ", שהוא בחינת אחותי, בחינת קריאת־שמע ותפילה, ואחר־כך שש שנים תזרע שדך כו' שהוא בחינת תורה.

ויש שני בחינות בתורה: 'שדה' ו'כרם'. שדה הוא בחינת תורה הנגלית, שהוא בחינת חטה (בגימטריה) כ"ב אתוון דאורייתא, וכרם הוא בחינת סתים שבתורה, שהוא בחינת יינה של תורה... יין המשמח אלקים ואנשים כו'.

והנה, בעבודת הכרם צריך הוא מתחילה לזמֵר, דהיינו לקצץ הקוצים המכלים את הכרם... והיינו לבער הרע מתחלה מכל וכל... וצריך כל אחד ואחד לעבוד בנפשו עבודת הכרם ולקצוץ הקוצים, דהיינו המדות נפשיות שבאדם, הבאות מנפשו החיונית, דהיינו קנאה ושנאה ותאוה ודומיהן בכדי לברר היטב היטב. ואחר־כך יוכל להיות שיהיה כלי, שיהיה גילוי בחינת יינה של תורה אצלו כו'.

והנה, כל זה הוא בבחינת שש שנים, שהוא בחינת שיתא אלפי שנין דהוי עלמא. אבל "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ", שאסור כל עבודות הנ"ל, לפי שלעתיד לבא יהיו המצוות בטילות כו'.

(ליקוטי תורה, תורת שמואל, תרל"ג ח"א ע' רצ, בעיבוד קל)

הכתב והמכתב ריפוי מקצועי

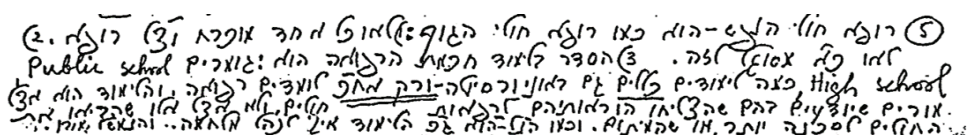

רופא חולי הנפש - הוא כמו רופא חולי הגוף: 1) לאו כל אחד מוכרח וצ"ל רופא. 2) לאו כ"א מסוגל לזה. 3) הסדר בלימוד חכמת הרפואה הוא: גומרים high school public school, כמה לימודים **כללים** גם באוניברסיטה - **ורק אח"כ** לומדים רפואה. והלימוד הוא אצל מורים שיודעים בהם שהצליחו הוראותיהם לרפאות חולים, ולא אצל אלו שהביאו את החולים לסכנה יותר, או שהמיתום. וכמו הנ"ל - הוא ג"כ הלימוד איך לנהל מלחמה.. והנמשל מובן...

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב באייר ה'תשע"ט - י"ט באייר ה'תשע"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר־המצוות
ו'	י"ב באייר	הל' רוצח ושמירת נפש פרק ב־ד.	הל' טומאת מת פרק יח.	מ"ע רכה. מל"ת רצה**. רצב.
ש"ק	י"ג באייר	פרק ה־ז.	פרק יט.	מ"ע רמז. מל"ת רצג. רצז. מ"ע קפב.
א'	י"ד באייר	פרק ח־י.	פרק כ.	מ"ע קפא. מל"ת שט. רחצ. מ"ע קפד.
ב'	ט"ו באייר	פרק יא־יג.	פרק כא.	מל"ת רצט. מ"ע רב. רג. מל"ת ער.
ג'	ט"ז באייר	ראשית חכמה וגו'. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הל' מכירה.. בפרקים אלו. פרק א־ג.	פרק כב.	מ"ע רמה.
ד'	י"ז באייר	פרק ד־ו.	פרק כג.	מ"ע רמה.
ה'	י"ח באייר	פרק ז־ט.	פרק כד.	מל"ת רנ.
ו'	י"ט באייר	פרק י־יב.	פרק כה.	מל"ת רנ.

"ופרצת" בלימוד התורה בכמות ובאיכות

כשם שבנשמה נעשית עלייה והילוך למעלה מהגבלתה דווקא על־ידי ירידתה בגוף, כך גם בתורה - על־ידי לימוד מבלי להתחשב בהגבלות - "ופרצת", נעשית עלייה בתורה וחיבור עם עצמות ומהות, ועל־ידי כך נעשה גם "ופרצת" בעולם לגבי כל הדרוש בעניינים גשמיים • הוראה מיוחדת בעניין יוקר ושמירת הזמן, וגם מענה לתלונות תלמידים... • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א

ימי הספירה הם הימים שמקשרים יציאת מצרים ומתן תורה: מיציאת מצרים באים מיד למתן־תורה, כמו שכתוב[1] "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". והימים שבינתיים אינם עניין בפני עצמו, אלא הם מקשרים העניינים של יציאת מצרים ומתן תורה, דכולא חד.

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל ימי הספירה, הרי בוודאי שכן הוא בנוגע לשבתות שבימי הספירה:

ביום השבת באה לידי גילוי כללות עבודת ששת ימי החול, שעניינה הוא הכנה לשבת, כמאמר רז"ל[2] "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", דקאי על כל ימי השבוע, החל מיום ראשון בשבוע, שבהם צריכים להתכונן ולהזכיר את יום השבת, וכמו שכתוב הרמב"ן[3] שמנין ימי השבוע לשם שבת, אחד בשבת, שני בשבת כו', נכלל במצות "זכור את יום השבת".

ונמצא, שהעניינים שהם בהעלם בששת ימי החול - הנה ביום השבת באים הם לידי גילוי.

ומזה מובן גם בנוגע לימי הספירה שבהם היא ההכנה למתן תורה וקבלת התורה - שביום השבת הרי זה בגילוי.

ב

[...] ההכנה לקבלת התורה היא - שיהיה "ופרצת" בתורה[4].

ובהקדמה - שאף שלכאורה פשוט הדבר שלימוד התורה צריך להיות באופן של "ופרצת", שהרי התורה היא בלי גבול, כמו שכתוב[5] "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים", מכל מקום, יש צורך בתוספת כוח וחיזוק בדבר.

וטעם הדבר - שהרי "לא ניתנה תורה למלאכי השרת"[6], וגם לא לנשמות כפי שהם למעלה, כי אם, לנשמות כפי שירדו למטה והתלבשו בגופים, והרי הגוף הוא בהגבלה, והגבלת הגוף פועלת גם על הנשמה כפי שנתלבשה בגוף.

ולהעיר: גם הנשמה מצד עצמה כפי שהיא למעלה יש לה הגבלה, כמו שכתוב גבי אליהו ואלישע[7] "חי הוי' (או חי הוי' אלקי ישראל)

1) שמות ג, יב ובפרש"י. וראה שמו"ר פ"ג, ד.
2) ע"ז ג, סע"א.
3) יתרו כ, ח.
4) ראה משיחת ש"פ קדושים, מבה"ח אייר שנה זו (לעיל ע' 266 ואילך). וש"נ.
5) איוב יא, ט. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ה.
6) ברכות כה, ב. וש"נ.
7) מלכים־א יז, א. יח, טו. מלכים־ב ג, יד. ה, טז. וראה לקו"ש

אשר עמדתי לפניו", "עמדתי" דייקא, שפירוש עניין עמידה היינו שאינה יכולה לצאת ממעמדה ומצבה, שזהו עניין של הגבלה. ונוסף על הגבלת הנשמה מצד עצמה - הנה בירידתה למטה ניתוסף אצלה גם הגבלות הגוף.

ואף על פי כן, הנה דווקא בירידתה למטה נעשית בבחינת "מהלך"[8], שהפירוש בזה הוא - הילוך עד אין קץ, בלי גבול.

והיינו, שעל ידי ירידתה למטה מתעלית הנשמה למעלה יותר מכמו שהיתה למעלה "תחת כסא הכבוד"[9], ולמעלה יותר, בבחינת "טהורה היא"[10], דקאי על הנשמה כפי שהיא בעולם האצילות[11] - שהרי גם אצילות הוא רק מלשון אצלו וסמוך[12], אבל עדיין אין זה עצמותו יתברך, ואילו על ידי ירידת הנשמה למטה הרי היא מגעת "לאשתאבא בגופא דמלכא"[13], בעצמותו יתברך.

ועל דרך זה בנוגע לתורה: ישנו עניין התורה כפי שהיא למעלה - שעל זה נאמר "נעלמה מעיני כל חי"[14], "ואהיה אצלו גו' שעשועים"[15]; אבל עדיין אין זה עצמותו יתברך. ודווקא כאשר התורה יורדת למטה ונלמדת על ידי איש ישראל למטה - הרי הוא מחבר את התורה בהקב"ה[16], שהוא עניין החיבור עם עצמותו יתברך (כפי שעניין זה שייך בתורה).

וכשם שאצל הנשמה, הנה דווקא על ידי זה שיורדת למטה, ומקבלת את הגבלות הגוף ונפש הבהמית, ואף על פי כן פורצת היא את הגבלות הגוף ונפש הבהמית, אזי היא יוצאת מכל ההגבלות (גם מהגבלות של הנשמה מצד עצמה) - כן הוא גם בתורה, שדווקא על ידי זה שהתורה יורדת למטה בהגבלה, ויהודי לומד תורה מבלי להתחשב כלל בהגבלות, "ופרצת", אזי נעשית עלייה בתורה לדרגא נעלית יותר מכמו שהיא בשרשה למעלה.

ג

כשם שבנשמות קשורה העלייה עם עניין הירידה למטה בגוף ונפש הבהמית, ודווקא הירידה למטה מטה ביותר קשורה עם הגבוה גבוה ביותר[17] - כמו כן קשור עניין "ופרצת" בתורה עם ירידה בעניין של גשמיות, שזהו עניין "גדולה לגימה שמקרבת"[18], היינו, שעל ידי לגימה גשמית נעשה קירוב לעניין ה"ופרצת" בלימוד התורה.

ובמכל שכן ממה שמצינו עניין של קירוב על ידי לגימה בקו ההפכי, כדאיתא בגמרא[19] ש"גזרו על יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום דבר אחר" (עבודה זרה), שזהו הקצה הכי תחתון בקו ההפכי. ומרובה מדה טובה[20] - לפעול על ידי לגימה קירוב לקדושה.

וכן נהגו רבותינו נשיאינו בכל דור, החל מרבינו הזקן, וגם המגיד, ובעיקר הבעל שם טוב, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר - שכאשר הוצרכו לפעול עניין של קירוב, פעלו זאת על ידי התוועדות, "גדולה לגימה שמקרבת".

ועל ידי הנהגה זו נתנו רבותינו נשיאינו כוח לכל השייכים אליהם - שעל ידי לגימה יפעלו קירוב לקדושה בכלל, ול"ופרצת" בתורה, שזהו העניין הנוגע לימי הספירה ביחוד, כנ"ל.

ד

מטעם הנ"ל - היתה צריכה להיות התוועדות גם בשבת שלפני זה (פרשת אמור). אבל, כיון שנערכה "ברית מילה" אצל ראש- ישיבה כו'[21], חשבתי שיתוועדו שם, וידברו אודות העניינים שצריך לדבר אודותם - בעניין "ופרצת"; אך כנראה לא כיוונתי ("איך האָב ניט צוגעטראָפן")...

כבר ניסיתי לדבר בעניין "ופרצת" בכל

חכ"ה ע' 147 הערה 53. וש"נ.

8) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). לקו"ת ר"פ בחוקותי. ובכ"מ.

9) ראה זח"ג כט, רע"ב. ובהנסמן בנצו"ז לזח"א קיג, א.

10) נוסח ברכת אלקי נשמה כו' (מברכות ס, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ז ה"ג. ועוד).

11) לקו"ת פ' ראה כח, סע"ג. המשך תרס"ו ע' תעב. ע' תפה ואילך. ועוד.

12) פרדס שער אבי"ע בתחלתו.

13) זח"א ריז, ב.

14) איוב כח, כא.

15) משלי ח, ל.

16) ראה זח"ג רכב, ב. ס' הבהיר סנ"ח (קצו). סה"מ תש"ה ע' 121 ואילך. ועוד.

17) ראה לקו"ת ראה יט, ג. ובכ"מ.

18) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.

19) שבת יז, ב (ובפרש"י).

20) ראה יומא עו, א. וש"נ.

21) אצל נכדו של הרא"י סימפסון שהי' חבר בהנהלת הישיבה.

האופנים[22] - על דרך מה שכתב רש"י בפרשת אחרי[23] - נסיתי לדבר, לצעוק, לרגוז כו', וללא הועיל! ממני - יוצאים הדברים, ולזולת - אינם מגיעים, אלא נשארים באיזה מקום ("ערגעץ וואו") באמצע... וגם אם ישנם כאלו שהדברים הגיעו בפנימיות נקודת לבבם - אינם מדברים על זה; חוסכים את הזמן, את הטירחא כו', מלדבר בעניין זה.

בשיחות שנת ה'ש"ת - היה זה אכן בשבת פרשת אמור - סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר[24], מהי עבודה - אינני יודע, אבל, מרוב העדר הרצון בזה ("דאָס ווילט זיך זייער ניט"), הנני מבין, שזהו דבר טוב מאד.

ועל דרך זה בנדון דידן: מזה גופא **שלא רוצים בשום אופן** עניין של "ופרצת", לצאת מההגבלות - היו צריכים להבין שזהו דבר טוב מאד. אבל לפועל, גם חשבון זה אינו מועיל.

ולכאורה, כיון שאין הדברים מועילים, הרי, "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"[25].

אבל, ישנם כאלו שאינם אשמים בכך, הנה אליהם הנני מדבר - שצריך להיות "ופרצת" בתורה. וכיון ש"גדולה לגימה שמקרבת" - הנה על זה נערכה ההתוועדות, כדי לעורר ולפעול שיהיה "ופרצת" בתורה.

וכאמור, שזהו עניין שנוגע ביחוד להכנה למתן תורה שבימי הספירה - "וספרתם לכם"[26], כפירוש רבינו הזקן[27] "וספרתם" מלשון בהירות, "צריכים לעשות שיהיה ה'לכם' בהיר", להאיר את כל שבעת המדות כפי שכל אחת כלולה משבע, שזהו עניין שבעה שבועות שבכל אחד יש שבעה ימים - הנה בכל עניינים אלו צריך לפעול "ופרצת" בתורה.

ה

ולכל לראש - אמורים הדברים בנוגע לתלמידי הישיבה.

וכמדובר בהתוועדות שלפני זה[4] בנוגע לתלמידי הישיבה, שגם אם חסרים עניינים מסויימים, אין זה ממעט את הזכות, החוב והאחריות של התלמידים לעסוק בלימוד התורה. החיסרון בעניינים אלו מהווה רק ראיה שנותנים להם יותר כוחות, וכיון שנותנים להם יותר כוחות, אזי האחריות היא גדולה יותר.

וכיון שאמרו "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא"[28] - הנה על ידי עניין "ופרצת" בתורה, יומשך "ופרצת" גם בעולם, היינו, שמרוחניות הישיבה יומשך גם בגשמיות הישיבה, ועל ידי זה גם ברוחניות וגשמיות העולם.

[כ"ק אדמו"ר אמר "לחיים", ואחר כך אמר:]

כאשר צריכים לפעול אצל התלמידים את עניין "ופרצת" בתורה על ידי דרכים השייכים לחסידות פולין ("פוילישע דרכים") ... - צריכה להיות ה"לגימה שמקרבת" אצל התלמידים עצמם, ועל ידי זה יפעלו הקירוב ל"ופרצת" בתורה.

ו

[...] וכאמור לעיל בעניין "אסתכל באורייתא וברא עלמא", שעל ידי "ופרצת" בתורה, נעשה "ופרצת" גם בעולם.

והמדובר הוא הן בנוגע לבעלי־עסקים, ובפרט בנוגע ליושבי־אוהל, וביחוד בנוגע לתלמידי הישיבה - שצריך להיות אצלם "ופרצת" בתורה, ועל ידי זה יומשך הדבר גם בעולם.

והיינו, שגם אם ישנם טרדות, מצד בנים ובנות, מצד בריאות הגוף, או מצד פרנסה - אזי העצה היחידה היא שלא להתחשב בהטרדות, ולעסוק בעניין "ופרצת" בתורה, ועל ידי זה יומשך "ופרצת" גם בבני חיי ומזוני רויחי.

***

ז

בהתחלת פרשת השבוע נאמר: "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה'".

22) ראה גם תו"מ חכ"ד ע' 257.
23) בתחלתה.
24) סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 105.
25) יבמות סה, ב.
26) אמור כג, טו.
27) "התמים" ח"ו ע' צד (נעתק ב"היום יום" י אייר). וראה גם מכתב ה' אייר שנה זו (אג"ק חי"ח ע' שנז).
28) יבמות סה, ב.

וידועה הקושיא[29], שמסגנון לשון הכתוב משמע שכאשר "תבואו אל הארץ" הנה מיד צריך להיות "ושבתה הארץ שבת לה'" - היפך הדין ששנת השמיטה באה לאחר שש השנים שבהם עוסקים בעבודת האדמה, כמפורש בהמשך הכתוב[30]: "שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ גו'"?

והביאור בזה - נרמז בפירוש רש"י "שבת לה', כשם שנאמר בשבת בראשית"[31]:

בשבת (שבת בראשית) - ישנם ב' עניינים[32]: א) עניין השבת כפי ששייך לבריאת העולם - "ויכולו השמים והארץ גו'"[33], שעל זה נאמר "זכר למעשה בראשית", ב) עניין השבת כפי שהוא מצד (וקשור עם) יציאת מצרים - "זכר ליציאת מצרים".

וב' עניינים אלו ישנם בכל שבת, ונחלקים לב' זמנים[34]: ליל שבת - שאז אומרים "ויכולו", ויום שבת - שבתפלת שחרית אין אומרים "זכר למעשה בראשית".

וכללות החילוק ביניהם[35] - שעניין השבת הקשור עם הבריאה הוא באופן של "מקדשא וקיימא"[36], שהוא עניין הקדושה הבאה מלמעלה, ואילו עניין השבת הקשור עם יציאת מצרים הוא באופן שבא על ידי עבודת האדם - "לעשות את השבת"[37].

וכמו כן ישנם ב' עניינים אלו בשנת השמיטה:

ישנה קדושת שנת השמיטה שבאה מלמעלה, ללא הקדמת עבודת האדם - שעל זה נאמר "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה'"; וישנה קדושת השמיטה שבאה על ידי עבודת האדם - שעל זה נאמר "שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית שבת שבתון".

ואף שעניין זה בא על ידי העבודה מלמטה, הנה ההמשכה שנעשית על ידי העבודה היא נעלית יותר מאתערותא דלעילא שמצד עצמה - שזהו מה שנאמר "ובשנה השביעית **שבת שבתון**", היינו, לא רק שבת סתם, אלא "שבת שבתון", כפי שנאמר ביום הכיפורים[38], שזהו מעין ודוגמת "יום שכולו שבת כו'"[39].

[המשך השיחה - בעניין מה שכתוב[40] "וצויתי את ברכתי גו' בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים", שכאשר יהודי מתנהג על פי רצון הקב"ה, נמשכת לו ברכה באופן נסי שלמעלה מהטבע לגמרי[41], שדווקא בשנה הששית, שהשדה היא **כחושה ביותר**, מצמחת תבואה **לשלש השנים** - נכלל בשיחה מוגהת בלקוטי־שיחות חכ"ז ע' 189 ואילך[42]].

ח

בעניין הנ"ל - "וצויתי את ברכתי גו' בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים" - יש גם הוראה בנוגע ליוקר הזמן, שזהו עניין הקשור גם עם ימי הספירה:

לכאורה אינו מובן: מהו העניין בספירת הזמן - הרי מהלך הזמן הוא תמיד באותו אופן?

אך העניין הוא - שניצול הזמן יכול להיות בכמה אופנים: ישנו אופן שממלאים את הזמן בתוכן של עבודת ה', ומצד זה הנה גם ריבוי זמן נחשב "כימים אחדים"[43]; וישנו אופן שהזמן אינו ממולא כו'. אדם יכול לחיות שבעים שנה, שמונים שנה ומאה ועשרים שנה, ולא לפעול מאומה; ויכול להיות מעמד ומצב ש"בשעה אחת" הרי

29) ראה לקו"ת ריש פרשתנו. סה"מ תרכ"ז ריש ע' רנו. המשך תרס"ו ע' רכ. וראה גם מכ' ט"ז אייר שנה זו (אג"ק חי"ח ע' שעה).
30) שם, ג.
31) ראה גם לקו"ש חי"ב ע' 111 ואילך.
32) ראה מו"נ ח"ב פל"א. הובא ברמב"ן ואתחנן ה, טו. מט"מ סתל"ז.
33) בראשית ב, א.
34) ראה שער הכולל פי"ז סכ"ט.
35) ראה גם ד"ה את שבתותי דש"פ בהר ה'ש"ת (סה"מ ה'ש"ת ס"ע 79 ואילך).
36) ביצה יז, א.
37) תשא לא, טז.
38) אחרי טז, לא. אמור כג, לב.
39) תמיד בסופה.
40) פרשתנו כה, כא.
41) כידוע שבענין הנסים גופא יש כמה מדריגות: יש נסים שעם היותם למעלה מהטבע, מ"מ יש בהם סדר כו' (ראה סה"מ תרנ"ז ע' רנב. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכא. סה"מ תרע"ח ע' רכב. אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' רסו), ויש נסים שהם למעלה לגמרי מסדר והגבלה. ובלשון המדרש (ב"ר פנ"ט, ה) על הפסוק (בשלח יז, טו) "ה' נסי": "משה – ניסן של ישראל כו' ומי הוא ניסו של משה – הקב"ה".
42) בשילוב עם שיחת ש"פ בהר תשל"ג, וליל ב' דחג הפסח תשכ"ח.
43) ויצא כט, כ.

הוא "קונה עולמו"[44], עד כדי כך, שרבינו הקדוש מקנא בו!

וזהו גם פירוש מאמר רז"ל[45] "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא":

ב"כל חיי העולם הבא" נכללים כל פרטי המדריגות: תענוג המורגש, תענוג הבלתי מורגש כו', עד לדרגת "יום שכולו שבת ומנוחה". וכיון שכל זה נעשה על ידי העבודה עכשיו, הרי מובן, שהעבודה עכשיו היא למעלה אפילו מ"יום שכולו שבת ומנוחה".

וכל זה הוא ב"שעה אחת" - שכל שעה, אם מנצלים אותה כדבעי, אזי היא נעלית יותר מהגילויים שלעתיד, למעלה גם מהעילוי של "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

וזהו גם עניין "ופרצת" בנוגע לזמן - שנוסף על שמירת הזמן באופן שכל כמות הזמן ממולא בלימוד התורה וקיום המצוות, צריך להיות גם "ופרצת" בנוגע לאיכות הזמן, היינו, שמילוי הזמן בענייני תורה ועבודה יהיה מתוך מסירה ונתינה וחיות כו', כך שגם מיעוט הזמן בכמות כולל ריבוי זמן באיכות, על דרך שבשנה הששית נעשית צמיחת תבואה לשלש השנים.

ט

כיון שנכנסים עתה לפרשת בחוקותי - ייתן השם יתברך שיהיה עניין "בחוקותי תלכו"[46], "שתהיו עמלים בתורה"[47], שעל ידי זה יהיה גם "את מצוותי תשמרו"[46], ועל ידי זה יומשכו גם כל ההשפעות בגשמיות, בכל הברכות האמורות בפרשה.

(קטעים מהתוועדות ש"פ בהר ה'תשי"ט. תורת מנחם כרך כה, ע' 275-279; 283-285, בלתי מוגה)

44) ע"ז יו"ד, סע"ב. וש"נ.
45) אבות פ"ד מי"ז.
46) ר"פ בחוקותי.
47) תו"כ ופרש"י עה"פ.

סיכום

חג פסח מורה על דילוג וקפיצה - "פסח הקדוש ברוך הוא..". לרוב, עבודת האדם צריכה להיות באופן של הליכה, דהיינו, שרק רגל אחת נמצאת באוויר ואילו רגלו השנייה ניצבת על הקרקע. מורה לנו חג הפסח שלפעמים יש צורך להתקדם באופן של דילוג וקפיצה, ששתי רגליו למעלה מהקרקע.

בהמשך לחג הפסח מגיע פסח שני, שעניינו הוא, קפיצה ודילוג גם בערך לקפיצה של חג הפסח.

והעניין בזה:

הקפיצה והדילוג שבחג הפסח הינם מצד התגלות והשפעה מלמעלה, "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים", ואילו הקפיצה והדילוג של פסח שני מגיעים מצד עבודת המטה, שכן פסח שני בא כתוצאה מדרישתם של בני ישראל "למה נגרע". הרי שיש מעלה גדולה בפסח שני, שהקפיצה והדילוג שבו הם בבחינת "קב שלו", חדורים בפנימיותו, מה שאין כן בפסח ראשון.

בזמן שבית המקדש קיים והקריבו קרבן פסח בפועל, הייתה ניכרת מעלת חג הפסח דווקא, שכן כמה עניינים מיוחדים נוהגים דווקא בקרבן פסח ולא בפסח שני. ברם, בזמן הגלות, שאין הקרבת קרבן בפועל, ניכר יותר התוכן הרוחני שבו, ומצד התוכן הרוחני הרי יש מעלה דווקא בפסח שני.

נמצא שדווקא בזמן הגלות בולט יותר העילוי של פסח שני, ומכאן יש להשיב על טענת היצר שמנסה להחליש את האדם בעבודתו, בטענה שעתה שהמקדש חרב ואי אפשר לקיים תורה ומצוות בשלימות. אדרבה! מצינו בעניין פסח שני שיש בו מעלה בזמן הגלות שאינה בזמן שהמקדש קיים.

דווקא מתוך חושך הגלות באים לידי עליה: "יתרון האור מתוך החושך". על ידי העבודה בזמן הגלות מגיעים לגילויים של הגאולה האמיתית והשלימה.

יחד עם התביעה של "פסח שני" – קפיצה ודילוג נוספים, ישנה גם נתינת כח על כך, שכן "אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו", ואם תובע מהם דבר, בהכרח שגם נותן ומשפיע את הכח לעשותו.

"יתרון האור"

הכוח לעמוד בפני ה'יצר' לפני בוא הגאולה

כאשר יהודי יודע שבזמן הבית הקריבו פסח שני, וקיימו את המצווה ד"על מצות ומרורים יאכלוהו", ככל פרטי הדינים שבהם שווה פסח שני לפסח ראשון, ואילו בזמן הגלות אין מקריבים פסח שני - יכול לחשוב שמכיוון שהעניינים שבהם שווה פסח שני לפסח ראשון אינם נמצאים בזמן הגלות (כאשר אין מקריבים פסח שני), נמצא שישנם רק העניינים שבהם פסח שני הוא למטה מפסח ראשון.

הנה על זה אומרים לו, שכאשר יתבונן בדבר, יראה שההיפך הוא הנכון: דווקא בזמן הגלות ניכר העילוי של פסח שני לגבי פסח ראשון, שהרי פרטי הקרבן שהיו חסרים בפסח שני (בזמן הבית), חסרים הם כיום (בזמן הגלות) גם בפסח ראשון, ומכיוון שחיסרון פסח שני לגבי פסח ראשון אינו קיים בזמן הגלות, נמצא, שבזמן הגלות מודגש העילוי בפסח שני לגבי פסח ראשון (שישנו אמנם גם בזמן הבית, אבל אז מודגש בעיקר **ובגלוי החיסרון** שבו לגבי פסח ראשון).

וההוראה מזה בעבודת האדם: כאשר ה"יצר" רוצה לפעול חלישות חס ושלום בענייני התורה ומצוות, באמרו, שכאשר נמצאים בזמן הגלות אי אפשר בלאו הכי לקיים את ענייני התורה ומצוות בשלימותם, "כמצוות רצונך"...

אזי אומרים לו, שישנו העניין ש"יתרון האור מן החושך", היינו, שדווקא בחשכת הגלות יכולים לפעול את עניין ("יתרון האור", באופן נעלה יותר מאשר בזמן שהיה אור בעולם (בזמן הבית).

וכמודגש בעניין פסח שני - שדווקא בזמן הגלות ניכר עילוי פסח שני לגבי פסח ראשון.

ועניין זה מהווה עידוד בנוגע לכללות העבודה בזמן הגלות - שדווקא על־ידי זה נפעל העילוי של ("יתרון האור מן החושך", היינו, שכל העילויים שלעתיד לבוא ("יתרון האור") נפעלים על־ידי מעשינו ועבודתינו בחשכת הגלות דווקא ("מן החושך").

אמנם גילוי כל עניינים אלו יהיה כאשר ייבנה בית־המקדש במהרה בימינו, ובלשון חז"ל: "למחר לקבל שכרם", אבל אף־על־פי־כן, פעולת עצם הדבר נעשית על־ידי מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות דווקא.

ונוסף לזה: **גם** גילוי כל עניינים אלו (שיהיה לעתיד לבוא) תלוי בעבודתו של יהודי בזמן הגלות, היינו, שבכוחו ובידו לפעול את גילוי הדבר בכל עת שירצה - שהרי ביאת משיח צדקנו תלויה בזה שהוא עובד עבודתו כדבעי, כפי שמביא אדמו"ר הזקן (בונה ירושלים ספ"ד), "איתא בתיקונים שאפילו אם היה צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו היה בא משיח" (לא רק גאולתו הפרטית של אותו צדיק, כי אם גם הגאולה של כלל־ישראל), ואם כן, בידו לפעול את ביאת משיח צדקנו, **שאז יתגלו** כל הגילויים שנפעלו על־ידי כללות העבודה בזמן הגלות.

(משיחת פסח שני ה'תשמ"ג. התוועדויות ה'תשמ"ג כרך ג', עמ' 1407-1408 - בלתי מוגה)

כיצד ייתכן להרגיש טוב כאשר השכינה בגלות?!

האונס של יהודי הוא - **עניין הגלות... אשר עצם** העובדה שלאחרי כל אריכות הגלות קרוב לאלפיים שנה, נמצאים עדיין בני־ישראל בגלות - אין לך אונס גדול יותר מזה!

ואם ישנם כאלו שחושבים ש"טוב להם בגלות"... מכיוון שיש להם את האפשרות לעשות ככל העולה על רוחם... - הרי אדרבה: מצב זה מורה על גודל חשכת הגלות, ותכלית הירידה והשפלות כו', עד כדי כך, ש"שמים חושך לאור ומר למתוק"!...

כיצד ייתכן שיהודי ירגיש בטוב - כאשר כל בני־ישראל נמצאים בגלות, כל מלאכי מעלה נמצאים בגלות, ועד שהשכינה עצמה נמצאת בגלות, כדברי רשב"י: "כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם"...

(משיחת שבת פרשת בהר ט"ו באייר תשמ"ו; התוועדויות ה'תשמ"ו כרך ג, עמ' 323 - בלתי מוגה)

מאת הרב **מרדכי־מנשה לאופר**

הרבי ו'נטורי קרתא'

מרתקת ומפתיעה היא מסכת הקשרים הענפה שקיים הרבי עם ראשי תנועת 'נטורי קרתא' • מי ידאג שהדור יהיה "כולו זכאי" • לימוד חסידות בשכונת 'מאה שערים' • ומכתבי הקנאי שהפך לחסיד • חלק ראשון

בהיותו "ראש בני ישראל" קיים הרבי, כידוע, קשרים ענפים עם יהודים מכל גווני הקשת הרוחנית, אולם פרשה מיוחדת ומרתקת היא מסכת הקשרים של הרבי עם ראשי תנועת "נטורי קרתא" בירושלים.

כידוע, דרכו של הרבי, דרכה של חסידות חב"ד־ליובאוויטש, שונה בנושאים רבים מדרכה של "נטורי קרתא", ובראשם - הגישה של קירוב והשפעה על כל יהודי בכל מצב רוחני בו הוא שרוי בדרכי נועם.

עם זאת כפי הנראה סבר הרבי כי ישנם מי שחלק מתפקידם הוא השמעת קול מחאה כלפי הנהגות מסויימות שאינם לרוח התורה והמצוות (להלן יובא מכתבו של הרבי על תפקידם של הבשם והבורסי העוסק בעיבוד עורות, אשר העולם זקוק לשניהם).

לא נוכל, כמובן, במסגרת זו להקיף את כל מסכת הקשרים האמורה, אך ננסה לסקור פרשיה אחת העוסקת בייסוד שיעור החסידות על ידי הרבי בבית הכנסת של "נטורי קרתא" בירושלים.

נפתח תחלה בשתי התייחסויות של הרבי למנהיגי ומייסדי "נטורי קרתא".

"אדם שלא התפעל מהעולם..."

הרבנית רחל תחי' פרקש - רעייתו של הגה"ח הרב יקותיאל שי' פרקש, מו"צ אנ"ש בירושלים - הינה נכדתו של ר' עמרם (בן ר' יצחק שלמה) בלוי ע"ה, מייסד וראש "נטורי קרתא".

לאחר נישואיהם התקרבו הרב והרבנית פרקש, לאחר תהליך מתמשך, לחסידות חב"ד. מובן שהדבר התקבל בתחלה באי נוחות מסויימת במשפחה הירושלמית השורשית.

ב'יחידות' הראשונה של הרבנית פרקש יחד עם משפחתה אצל הרבי - פנה אליה הרבי ואמר:

היות שאת נכדה של הרב עמרם בלוי, שהיה אדם שלא התפעל מהעולם ופעל לפי אמונתו, כך גם את צריכה שלא להתפעל מהעולם!...

הרבנית פרקש מספרת שדברי הרבי חיזקו אותה מאוד שלא להתפעל מן הביקורת (על פי 'הרבי שלי', תמוז תשע"ו, עמוד 197).

"כולו זכאי"

כאשר שהה הרה"ח ר' חיים גוטניק ע"ה ב"יחידות" בהיכל קדשו של הרבי בה' מנחם־אב תשכ"ז הוא הזכיר בפני הרבי את מאמר חז"ל (סנהדרין צח, א) כי "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב".

הרבי הגיב (על פי "שמן ששון מחבריך", כרך ב' עמוד 139):

"...ומה שאתם אומרים שיתכן גם מצב של "כולו חייב" הנה הסאטמער רבי, הרב קצנלבויגן ומ. ש. [- כאן הזכיר הרבי את שמו הק'] לא יאפשרו זאת, וממילא אודות "כולו חייב" אין לכם מה לדבר והדרך היחידה היא שיהיה "כולו זכאי"...".

מיהו "הרב קצנלבויגן" שהזכיר הרבי בנשימה אחת יחד עם שמו הק' והאדמו"ר מסטמר?

ככל הנראה הכוונה לרב אהרן קצנלבויגן ע"ה, מי שייסד יחד עם הרב עמרם בלוי את תנועת "נטורי קרתא" (ראה ב"שביבים" שב"לקט ופרט" ב, כד).

שני האירועים שהובילו לייסוד השיעור

שני אירועים הובילו, כפי הנראה ממכתביו של הרבי שיובאו להלן, לייסוד שיעור החסידות על ידי הרבי בבית הכנסת של "נטורי קרתא" בירושלים:

האחד - בקיץ תשט"ז ביקר הרה"ח ר' אוריאל צימר ע"ה בשליחות הרבי בארץ הקודש. לא כאן המקום לסיפור חייו של ר' אוריאל, אך בדרכו להיות חסיד מסור ונתון לענייני הרבי שהה תקופה ארוכה בירושלים והיה מקורב ביותר לחוגי הקנאים בירושלים.

אחדות משליחויותיו של ר' אוריאל באותו ביקור היו קשורות להפצת לימוד החסידות בקרב הציבור החרדי ואחת מהם היתה לעורר את ר' עמרם בלוי, מנהיג "נטורי קרתא", ללימוד החסידות.

והשני - באותו זמן התפרסם בבטאון של "נטורי קרתא", מאמר הקורא להימנעות מלימוד תורת חסידות חב"ד.

שני אירועים אלה הובילו, כאמור, לייסוד השיעור, כדלהלן.

"הנני להציע, אשר יקבע שיעור"

ביום כ"ד אלול תשט"ז שיגר הרבי מכתב מהיר ודחוף (אגרות קודש חלק יג עמוד תע) אל הגאון החסיד ר' אברהם צבי (הערש) הכהן זצ"ל ובו כתב כי כתיקון לפרסום האמור בבטאונם של "נטורי קרתא" הוא מציע כי הגרא"צ זצ"ל יקבע שיעור תניא באחד מבתי הכנסת של "נטורי קרתא" בשכונת "מאה שערים".

כך כותב הרבי בין השאר:

...ועל של עתה באתי, בהמשך להידיעות שנתקבלו ע"י השלוחים האברכים הרבנים שליט"א בביקורם בירושלים ובמאה שערים ביחוד.

הנני להציע, אשר יקבע שיעור איזה פעמים בשבוע בלימוד התניא באחת הבתי כנסיות דשם. מובן שכוונתי לא לאלו שכבר ישנו בשיעור זה, אלא לבתי כנסיות דשל אלו הקוראים לעצמם נטורי קרתא, ובעלון שלהם לאחרונה הדפיסו שימנעו מלימוד תורת חסידות חב"ד כו'. וכיון שהמנגד ללימוד החסידות מתגבר כ"כ עד שמצא מקום בעלון האמור, ולצערי יש אומרים אשר אחד או שנים נמנעו עי"ז בפועל מלימוד החסידות, הרי מובן שכל אלו השותים את מימיהם של הבעש"ט ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, עליהם לא לבד למחות נגד השורות האמורות, כי סו"ס לא המחאה התכלית, אלא להגביר לימוד החסידות ולהפיצה אפילו חוצה ואפילו בד' אמות של אלו המנגדים ללימוד זה. ומובטחני שיצליחו, על פי פסק בי"ד של מעלה שבכל ענין של תורה, יר"ש ומדות טובות תהי' יד מקושריו והולכי בעקבותיו על העליונה (ראה קיצורים והערות לתניא ד' קכ"ב).

ידוע מארז"ל, אי אפשר לעולם בלא בורסי ובלא בשם, אשרי מי כו'. ומובן עד כמה גדול הרחמנות על בורסי הלוחם או מנגד נגד הבשם, וככל דברי תורתינו הקדושה, אשר מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים, דברי רז"ל אלו מתקיימים ג"כ בהנוגע לעבודת האדם בעולמו, לעשות מן העולם דירה לו ית' - שהעבודה מתחלקת בשני הקוין סו"מ ועש"ט.

בורסי המעבד עורות (כמבואר בתו"א ריש פרשת משפטים בענין עבד עברי עובד אלקים כו'), ובשם המפיץ תורה בכלל ופנימיות התו' תורת החסידות ביחוד, ששייך לענין הריח, וכמבואר ממרז"ל (עי' רש"י שה"ש עה"פ ישקני מנשיקות פיהו) שטעמי ופנימיות התורה יתגלו ע"י משיח, שסימנו המובהק וענינו הוא הריח - וכסיפור רז"ל שע"י מוריח ודאין הוכיחו אמיתית המשיח בשעה שמצד שאר הענינים לא הי' מבורר - מארז"ל הזה עצמו מוכח שא"א לעולם, היינו בעבודה, מבלי עבודת הבורסי וכמבואר בכ"מ. אבל, כנ"ל - מבהיל אם הבורסי גורם להתנגדות להבשם, והאריכות למותר בדבר הפשוט וביחד עם זה מצער, למה הגענו בדורינו זה, אשר עד עתה הרי אלו שכותבי העלון אומרים שהם נשמעים לקולם ומקבלים עליהם הוראתם, זאת אומרת שיש בידם למחות, וע"ע לא נשמע דבר מהם, וזה נתינת מקום לאמר אשר שתיקה כו'.

פשוט שכוונתי בקביעות לימוד הנ"ל הוא לא שיעשה זה בחשאי ומבלי לגלות שזהו לימוד החסידות וכו', אלא שצ"ל ע"ד העשי' של המנגד, היינו שיאמר בפירוש שרצונו לקבוע לימוד זה בבית כנסת פלוני.

ומהנכון שאחד מזמני הלימוד יהי' ביום ש"ק, אשר קדוש הוא ללימוד פנימיות התורה, וכמבואר בכהאריז"ל ובכ"מ ובאריכות בקונטרס עץ חיים לכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע.

"להתחיל הלימוד בערב ראש השנה"

הרבי מסיים את המכתב כך:

שולח אני מכתבי זה מהיר דחוף, בכדי שיתחיל בהשתדלות בזה בתור הכנה לשנה הבע"ל, ומה טוב להתחיל הלימוד בערב ראש השנה, שיזכה את כל השנה שעברה ולכה"פ בתחלת שנה הבאה, ויהי רצון אשר תהי' השנה שנת גאולתנו וביאת משיח צדקנו, אשר הפצת המעינות חוצה היא הקדמה והכנה, והכלי לזה ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים בתורתו של משיח שילמד דיעה את כל ישראל שהוא באין ערוך לגבי התורה עתה, וכמרז"ל קהלת רבה פ' י"א על הכתוב כי אם שנים הרבה.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

בו ביום שיגר הרבי, במקביל, מכתב (אגרות קודש שם עמוד תעא) אל מנהיג "נטורי קרתא", ר' עמרם ברש"י בלוי זצ"ל בענין ייסוד השיעור בחסידות.

מעניין כי בעוד במכתב להגרא"צ הכהן הזכיר הרבי את הסיבה של הכתיבה בבטאון לייסוד השיעור, הרי שבמכתב לרבי עמרם הזכיר הרבי רק את הביקור של ר' אוריאל צימר.

בזמן כתיבת המכתבים על ידי הרבי כבר חזר ר' אוריאל צימר אל הרבי.

במכתביו מאותה תקופה לידידו חותני הגה"ח ר' טוביה בלוי שי' (נדפסו ב"אגרות חסיד") אנו קוראים על דברי הרבי לר' אוריאל בענין שני המכתבים והרקע אליהם.

כך במכתב הראשון שכתב לאחר שובו לארה"ב:

"ב"ה מוצאי ש"ק כי תצא תשט"ז

"שוכט"ס לכבוד ידידי הוו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה טוביה שי',

"בנועם קיבלתי מכתבך ביום הראשון לבואי צלחה פה ניו יארק ורב תודות על הידיעות ומסרתי את הנחוץ במקום הנחוץ.

"ענין אותך לשמוע כי ביום ה' פרשת כי־תצא (יותר נכון באור ליום ו') הייתי על יחידות ממושכה אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א. ועדיין אני מפחד להראות פני הרב חדקוב פן בחרב יצא לקראתי, כי היחידות נמשכה משעה עשר וחצי לערך עד שתיים וחצי, וזאת לאחר שהגשתי דו"ח ארוך (8 עמודים - 6 על ארץ ישראל ו-2 על תורכיא) בכתב.

"מהנקודות המעניינות: ניסיתי להשמיע לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א את בעייתם המיוחדת של אנ"ש בעיה"ק ירושלים והיה לי הרושם אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א הבין היטב לבעיה זו ושאל ממני מה אפשר לעשות לתיקון המצב. אמר כי ע"י הגברת פעילות צא"ח בירושלים ישופר בדרך ממילא יחס הדרך ארץ כלפיהם.

"כן אמר שיכתוב להרה"ח רא"צ שי' כהן שישתדל להגיד שיעור דא"ח בחוגי נטורי קרתא באופן ובמקום שיהיה כשר גם בעיניהם".

המכתב האמור, נכתב, כאמור בסופו, עוד טרם כתיבת המכתבים לאה"ק ע"י הרבי, אולם המכתב הבא נכתב על ידו לאחר כתיבתם:

"ב"ה, א' דסליחות תשט"ז

"שוכט"ס וכוח"ט לכבוד הרה"ח וכו' וכו' מו"ה טוביה,

"תודה רבה על מכתבך וכבקשתך אשיב עליו מיד, אם כי בחפזון קצת מחמת טרדות ערב ראש השנה.

"...בערש"ק נצבים־וילך, בהיותי בלשכה, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר לי שרוצה לכתוב לר' עמרם ברש"י, ואחר כך צווה להמזכיר הרב ראטשטיין להראות לי את המכתב וראיתיו. התוכן: בקשה ללמוד חסידות מבלי לשים לב להטענות שיש לו שאין לזה קשר עם לימוד החסידות וכו'.

"כן הראו לי מכתב שנכתב להרא"צ כהן שיקבע שיעור עם אנשי נטורי קרתא באיזה בית כנסת שיהיה ואם כי לא נזכר במכתב...

"יעניין אותי איך נתקבלו המכתבים הללו פה.

"בכלל הנך עושה שרות חשוב מאוד במכתביך וידיעותיך ואנא להתמיד בזה.

"את שמך אמנם הזכרתי בהיחידות. סיפרתי אשר בביתך היתה ההתוועדות דשבת מברכים תמוז וכיו"ב, וכן סיפרתי שאני מקבל ממך ידיעות וכ"ק אדמו"ר שליט"א שבע מאוד רצון מזה".

(בהכנת רשימה זו נעזרתי ברשימות הגה"ח ר' טוביה בלוי שליט"א שביומניו "לקט ופרט")

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בהר[1]
י"ג באייר

יום השנה לפטירת הוו"ח אי"א נו"נ ובעל מידות ר' ישראל־אריה־לייב שניאורסאהן ע"ה (תרס"ט־תשי"ב), אחיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו[2].

במנחה אומרים 'צדקתך'[3].

אבות פרק ג.

סוף זמן קידוש לבנה במוצאי־שבת - כל הלילה.

יום ראשון
י"ד באייר - פסח שני

מוצאי שבת: אין אומרים תחנון[4].

"אין עתה היכולת והאפשרות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקרבת קורבן פסח וכו' - ולכן גם אין מקום שלא להיות בערב פסח או בי"ד באייר קרוב לירושלים ת"ו"[5].

מנהגנו לאכול מצה בסעודת היום בפסח־שני[6].

יום שני
ט"ו באייר

תענית 'שני' בתרא.

ערבית, יום ראשון בלילה: כבר נשלמו שלושים יום מתחילת אמירת 'מוריד הטל' ('ותן ברכה'), ולכן, בתפילה זו ומכאן ואילך - מי שנסתפק כיצד אמר בתפילתו, אינו חוזר[7].

1) בחו"ל: אמור.

2) לוח כולל־חב"ד. וראה קובץ 'י"ג אייר' (קה"ת תשנ"ב). צילום מצבתו ב'ימי חב"ד' ביום זה. ראה אודותיו בס' 'תולדות לוי־יצחק' (הוצאת קה"ת, כפר־חב"ד. מהדורה רביעית, תשנ"ה, פרק טו). נפטר בליברפול שבאנגליה. ע"פ בקשת כ"ק אדמו"ר הועלה ארונו לארה"ק, ונטמן בחלקת חב"ד בעיה"ק צפת ('ימי חב"ד').

3) לוח כולל־חב"ד, ע"פ סידור אדה"ז, לפני "למנצח... יענך" בקשר לתחנון.

4) סידור אדה"ז שם. וכתב הרבי: "ובזה חידוש גדול (וצע"ג ליישבו): עיקר עניין פסח־שני צריך להיות (לכאורה, על־דרך פסח ראשון) בליל ט"ו, ואפילו הקרבתו הוא לאחרי התמיד (מנחה) - ולכן מוסיף (=מחדש) שם "שהוא י"ד באייר"" – 'התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 1056.

גם במוצאי היום, כיוון שהוא הזמן דאכילת הפסח, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה - נוטה הרבי לומר שאז יש לנהוג בקריאת שמע שעל המיטה כבמוצאי שבת ולא לומר תחנון (אבל במוצאי ראש־חודש וכדומה, אין סיבה מספקת כל־כך שלא לומר תחנון, מכיוון שאז מתחיל כבר יום ב' בחודש – התוועדויות תשמ"ג ח"ג עמ' 1414, בלתי מוגה. וראה הדעות בזה בכף־החיים סי' קלא ס"ק יד).

5) מכתב מי"ג אייר תשל"ה, 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' ריג.

בראשונה, בשיחות אחרון־של־פסח תשכ"ח אמר הרבי, שיש להימנע ולא להיות ביום י"ד באייר בתוך ט"ו מיל סמוך לירושלים. וזאת אף שעדיין צ"ע בנושא, ובמיוחד שרבו האוסרין להקריב פסח בזמן הזה - כיוון שלדעת הר"ח [או רבנו יחיאל] מפריס ישנו החיוב דפסח גם עכשיו, ובפרט שלדעת רבי (שהרמב"ם פסק הלכה כמותו) פסח־שני הוא 'רגל בפני עצמו' וחייבין עליו כרת. אך לאחר שהשתנה המצב, עקב כך שמאז הניצחון בששת הימים מחזרים ללא הרף אחרי הגויים למסור להם הכול וכו', נשתנה הדין כאמור בפנים.

הקושיות שכתב הגרש"י זוין ז"ל לרבי על פסקו הראשון, נדפסו בהוספות לס' 'חידושים וביאורים בש"ס' ח"א עמ' שמז, והתשובות עליהן נדפסו שם בפנים סי' ט, וכן בס' 'שערי הלכה ומנהג' סי' ריב, ובכ"מ.

6) הרבי הביא מס' 'דרכי חיים ושלום', שאף שאכילת פסח־שני היתה בליל ט"ו, מכל־מקום ההקרבה היתה ביום והעיקר הוא ההתחלה, לכן אוכלים מצה ביום י"ד – אג"ק ח"ב עמ' שנב. עם זאת, ניתן לקיים את המנהג גם בליל ט"ו באייר, וכך נהג הרבי ברוב השנים (הרה"ח רי"ל שי' גרונר).

7) שו"ע אדה"ז סי' קיד ס"י.

יום רביעי
י״ז באייר

במנחה אין אומרים תחנון[8].

יום חמישי
ח״י באייר - ל״ג בעומר[9]

אין אומרים תחנון[10].

אין מסתפרים גם בל״ג בעומר, מלבד תספורת־מצווה לילדים[11].

(ילד שנולד לאחר ל״ג בעומר עד ערב חג השבועות ועד בכלל, עורכים את תספורתו בערב החג[12]).

יום הילולא של התנא רשב״י. יש נוהגים להדליק ריבוי נרות בלילה בבית־הכנסת (ובארץ־הקודש נהגו הכול ב׳הדלקות׳ פומביות)[13] ועושים שמחה ״בכל לב ונפש״[14], כי רצונו הוא שישמחו ביום זה[15].

ביום זה יש לתת צדקה בהוספה מיוחדת[16].

נהגו לאכול ביצים בל״ג בעומר[17]. בבית אביו של הרבי נהגו לאכול חרובים, לזכר החרובים שמהם ניזונו רשב״י ורבי אליעזר בנו במשך זמן היותם במערה[18].

״עת סגולה היא, להתעוררות ולתוספת אומץ בגילוי והפצת פנימיות התורה, שבדורנו נתגלתה במעיינות החסידות ותורתה״[19].

יש הדגשה מיוחדת על ׳אהבת־ישראל׳ ביום זה[20].

״השייכים לזה, צריכים לסדר נסיעה למירון, אבל לאידך גיסא, אין מההכרח שתיסע כל הישיבה... והנשארים יארגנו התוועדות במקומם״[21].

״אצל חסידים היו נוהגים לשבת להתוועד בל״ג בעומר לפנות ערב, בין מנחה למעריב״[22].

---

8) כנ״ל הערה 2.

9) בעומר - למרות שנוסחנו הוא לספור ״לעומר״ - כי כששינו לנוסחנו לא הקפידו לשנות גם בתאריכי מכתבים וכדומה, ונשאר הנוסח הישן (אג״ק חי״א עמ׳ רט). במקום אחר כתב הרבי רמז בדבר: בספרי פולין מובא ש׳ל״ג בעומר׳ בגימטריה ׳משה׳ - להעיר דרשב״י ״היה ניצוץ משה״, ״ונתעלה לאותו אור שקיבל משה כשעלה לקבל לוחות שניות״ (עמק־המלך ס״ב ד׳, ועל־דרך זה בכמה מקומות) - לקוטי־שיחות ח״ז עמ׳ 337.

10) סידור אדמוה״ז לפני ״למנצח... יענך״. וראה שו״ע אדמוה״ז סי׳ תצג סו״ס ה. השלמות ה׳דברי נחמיה׳ לשו״ע סי׳ קלא ס״ח [נדפסו בהוספות לשו״ע הישן ח״א עמ׳ 357, ובמהדורה החדשה ח״ד עמ׳ תכה].

11) ראה שע״ת סו״ס תצג. ׳אוצר מנהגי חב״ד׳ עמ׳ רפג־ד. וראה שם עמ׳ רפד אודות נישואין. ובשנים האחרונות ע״פ הוראות הרבי עורכים נישואין ביום זה, גם ללא סיבות מיוחדות.

12) אג״ק כרך יב עמ׳ תמא (למי שנולד בכ׳ אייר - ׳אוצר׳ עמ׳ רס).

13) בעבר נהגו בהדלקות גם בירושלים ובחברון, ורבותינו השתתפו בזה - אג״ק אדמו״ר מהורש״ב ח״ג עמ׳ יד, סה״ש תרצ״ט, עמ׳ 330. לפרטי המנהג וטעמיו, ראה ס׳ ׳בין פסח לשבועות׳ פי״ח סט״ו ואילך. אג״ק חי״ח עמ׳ רסו.

14) אג״ק אדמוה״ז ח״א (הוצאת קה״ת, ברוקלין תש״מ), עמ׳ קיז.

15) לוח כולל־חב״ד, ע״פ לקוטי־שיחות חלק ד עמ׳ 1304 ועוד, מה׳משנת חסידים׳, החיד״א וכו׳. וראה ׳התוועדויות׳ תשמ״ה ח״ג עמ׳ 1994: ״ביום זה - דבר פשוט הוא שצריכים כולם להיות בשמחה גדולה״, עיי״ש. בקשר למנהגים העתיקים בשמחת רשב״י, ראה גם המובא בספר־השיחות תש״נ ח״ב, עמ׳ 460.

16) ׳התוועדויות׳ תשמ״ה ח״ג, עמ׳ 2017. וראה גם ׳התוועדויות׳ תשמ״ח ח״ג, עמ׳ 319.

17) ועל הרבי מסופר, שנהג לאכול ביצים שקליפתן נצבעה בשעת הבישול בצבע חום - ׳אוצר מנהגי חב״ד׳ עמ׳ רפ. [בד״כ עשה זאת הרבי בחדרו. אך בהתוועדות ל״ג בעומר תש״ל היתה מונחת ביצה קשה על השולחן, ובשעת ההתוועדות חתך אותה הרבי לארבעה חלקים, ואכל ממנה. וראה ׳אוצר מנהגי חב״ד׳ ס״ע ערה].

18) ׳התוועדויות׳ תשמ״ב ח״ג עמ׳ 1395.

19) אג״ק חלק כ עמ׳ רכג.

20) ׳התוועדויות׳ תשמ״ו ח״ג עמ׳ 362, ועוד.

21) ׳שערי־המועדים - ספירת־העומר׳ סי׳ צד, וש״נ. וראה בשיחת מוצש״ק אמור, אור לפסח־שני תשל״ח סי״ד, שבספרים מובא דבר פלא, שאותם שהיו בל״ג בעומר במירון, הרגישו שמחה מופלגת, עד שאין זה מובן כלל בדרך הטבע, אך כך הוא הרגש האדם שם בפשטות (ראה גם בס׳ ׳טעמי־המנהגים׳, עמ׳ ערה). ומבאר הטעם, מפני שאז התקיים ברשב״י ״בחד קטירא אתקטרנא...״, היינו בדוגמת דרגת משה רבינו שבכל אחד ואחד מישראל.

22) ספר־המנהגים שם, מספר־השיחות תש״א עמ׳ 119. ושם גם ביאור העניין ע״פ נגלה מהרה״ח ר״ה מפאריטש, ובהערה - מכ״ק אדמו״ר נשיא דורנו.

בזמן הצמח־צדק היו עורכים ל׳יושבים׳ [=חסידים שהתעכבו בליובאוויטש משך־זמן ללימוד תורה ועבודת ה׳, בלא מסגרת] ולאורחים, סעודה גדולה בדגים ובשר לפני ערבית אור לל״ג בעומר (רק הצ״צ עצמו אכל - בלילה - מאכלי חלב) ׳אוצר מנהגי חב״ד׳ עמ׳ רדע. ועיי״ש עמ׳ רעט־רפ).

גם נשי ובנות חב"ד יערכו היום התוועדויות[23].

בהתוועדות זו עורכים מגבית של צדקה[24].

*** הרבי עורר[25] "להוסיף בתורה, עבודה וגמ"ח - עליהם העולם עומד, והרי רשב"י עליו נאמר 'וצדיק יסוד עולם'... נתינה לצדקה במספר ח"י - והרי ל"ג בעומר הוא ח"י באייר (ראשי־תיבות: אברהם, יצחק, יעקב, רחל, שכוללת כל ד' האמהות). בעבודה - מזמור ל"ג בתהילים, ספר דוד בן ישי בתור נעים זמירות כל בני ישראל. בתורה - בפרשת השבוע, ובפרט בחלקו המיוחד ליום זה [השיעור בחת"ת]...".**

*** מנהג שפשט בכל תפוצות ישראל: ביום ל"ג בעומר אוספים את כל הילדים, ומסבירים להם מעניינא דיומא, אודות רשב"י וכו'[26]. אחר־כך יוצאים עימהם לטיול אל השדה [והמנהג שהתינוקות - גם הבנות[27] - יורים בקשת בל"ג בעומר[28]], ונותנים להם מיני מתיקה שישמחו את ליבם, וכל זה [נעשה בשעה המתאימה ללימוד תורה] משום "עת לעשות לה'...", שעל־ידי זה נוסף בחינוכם ביתר שאת וביתר עוז[29].**

בימינו עושים זאת בתהלוכות ובכינוסים לילדי ישראל ברוב עם ובפרסום גדול, בכל אתר ואתר[30].

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה משתתף לפעמים בתהלוכה ובכינוס ואומר שיחה מיוחדת לכבודם, ועודדם ביותר. בדרכו לציון הק' היה נוסע ל'שדה' שבו התכנסו הילדים, ושוהה שם מעט ואחר־כך ממשיך אל הציון[31].

"אצל אדמו"ר האמצעי היה ל"ג בעומר מימי־טובים המצויינים. היה יוצא לשדה בעריכת סעודה קלה, שתיית משקה ואכילת ביצים מבושלות ובניגונים ובריקודים. וראו אז הרבה מופתים", בעיקר בנוגע לפקידה בזרעא חייא וקיימא. וכך נהגו למסור לרבי בקשות בנושא זה ביום ל"ג בעומר, ומשפחות רבות זכו להיפקד בזכות זה[32].

---

23) אג"ק חי"ג עמ' מז וחי"א עמ' עט.

24) נסמן לעיל הערה 16.

25) במכתבו מיום א' פ' בחוקותי תשמ"ט "ע"ד הצעת רבים והחלטתם לעשות כן במעשה בפועל", לקוטי־שיחות, כרך לב, עמ' 254. ובשולי המכתב: "נ.ב.: מובן ופשוט שגם לאחרי ל"ג בעומר יש לעשות ולהשלים כל הנ"ל, כלימוד פסח שני דמיניה אזלינן: 'ניטאָ קיין פאַרפאַלן' [=אין דבר אבוד], ובכפליים לתושיה".

26) וגם הפיוטים בשבחו של רשב"י (כמו פיוט 'בר יוחאי') שלא ראינו שיאמרו אצל רבותינו נשיאינו, קרוב לומר שהיה אצלם במחשבה – 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ג, עמ' 271.

27) במענה למנהלת 'בית רבקה' בשכונת הרבי, שהודיעה שהתלמידות תי' יוצאות לשדה בל"ג בעומר, וישחקו עם קשת כנהוג, ענה הרבי "הרומז גם־כן לקשת [־בענן], שהוא סימן לביאת משיח (זח"א עב,ב. והחרים [='המשך' מאמרי חסידות לאדמו"ר מהר"ש משנת תרל"א] עמ' סט), ותשואות־חן על הבשורות טובות, וגדול הזכות וכו'", עכלה"ק. (ופשוט שאין שייך בזה 'לא ילבש' (ראה רש"י נזיר נט,א וש"נ) שהרי קשת־המשחק אינה דומה לכלי נשק כלל, ומה גם בימינו שאין מצוי כלל השימוש בזה כנשק).

28) מנהג זה הובא ונתבאר בס' בני־יששכר מאמרי חודש אייר מ"ג פ"ד, ובספרים שהובאו בס' 'בין פסח לשבועות' פי"ח סל"ו. וראה 'תורת־מנחם' תשי"א ח"ב עמ' 7 7. לקוטי־שיחות, כרך לז, עמ' 121, הערה 5 באריכות.

29) 'התוועדויות' תשד"מ ח"ג, עמ' 1727, 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ג, עמ' 268.

30) 'כינוס' בית־חיינו היה כבר בשנת תש"ג. את צורת ה'פאראד' – צעדה המלווה בשלטים וכרזות – לבש בשנת תשט"ז (הכינוס התקיים שם לפני התהלוכה). בשנת תש"מ היתה הוראה לערוך תהלוכות גם בארה"ק, ומוסיף והולך מידי שנה בשנה – ראה פירוט השנים ב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רעז.

לפי המענות והתגובות של הרבי, אין מניעה מלהזמין 'אמן' פופולרי לא־דתי לתהלוכות, כדי למשוך ילדים, ובלבד שההופעה תהיה בדוקה כראוי.

בנוגע להופעת 'קוסם', על אף שיש מקילים בזה אם הוא מדגים תחילה תרגיל אחד ומראה שאינו אלא אחיזת־עיניים (וכמ"ש ב'פינת ההלכה' בגיליון 543 של 'שיחת השבוע'), הרי כיוון שהרבנים המפורסמים בארה"ק כבר אסרו זאת, וכיוון שחובתנו לעשות הכול כדי לשתף בזה את כל החוגים, ובוודאי את החרדים, לא בכל מקום כדאי להזמין אמנים אלה לתהלוכות.

בהגרלת הפרסים שנוהגים לערוך אז, יש להקפיד למלא את הוראת הרבי: "העירותי כמה פעמים, שבכל כיוצא־בזה צריכה להיות הגרלת ספרי קודש, וקל להבין". בשנת תשל"ג הופיע בפרסום מטעם צא"ח ילד המקבל 'כדורגל' כפרס העיקרי במבצע של"ה, ובתגובה מסר יו"ר המזכירות, הרה"ח ר' חמ"א חודקוב ע"ה, ליו"ר צא"ח הרה"ח ר"י לייבוב ע"ה, שהרבי אינו גורס כלל פרס זה, ושיש להשמיד את המודעות שכבר נדפסו (ראה לשון המענה ב'התקשרות' גיליון נא עמ' 14). אודות פרסים אחרים, כמו אופניים, מצלמה, טיסה בשמי הארץ וכדומה, הסכים הרבי שאין מניעה, ורק הוסיף "אלא שהספרים יודגשו בהפרסומת" ('התקשרות' גיליון מב עמ' 14-15. 'צעירי אגודת חב"ד' עמ' 298).

31) וכן הציע הרבי לחסידים לעלות על הציון היום, כיוון שקברי צדיקים בכלל הוא במקום העלייה לציון הרשב"י – 'תורת־מנחם' תש"י, עמ' 67. וראה עד"ז בס' 'קב הישר' פרק עא.

32) ספר־המנהגים עמ' 43, מלקוטי־דיבורים, כרך ג, דף תקיט,א ו'היום־יום' ל"ג בעומר. ביאור בזה ב'תורת מנחם' תש"י שם, עמ' 60.

ב"ה

חב"ד
כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

אגף המבצעים
להביא לימות המשיח

ומלאה הארץ תהלוכות

יש להשתדל של"ג בעומר, יום שמחתו של רשב"י יהיה "יום שמחתנו" דכל בני ישראל בכל מקום שהם (בחוץ לארץ ועל אחת כמה וכמה בארץ ישראל) - על ידי עריכת חגיגות ותהלוכות וכו', שבהם ישתתפו האנשים והנשים (בנפרד, בתכלית הצניעות, כמובן) והטף

משיחות בה"ב ח', י"א, ט"ו באייר תשמ"ח

לקראת ל"ג בעומר, יום שמחת רשב"י,
אגף המבצעים קורא לכלל חסידי חב"ד בארץ הקודש,
ליטול חלק בסיוע בארגון ובהשתתפות פעילה
בתהלוכות המאורגנות על-ידי השלוחים בכל רחבי הארץ.

חסיד חב"ד המעוניין לקיים תהלוכה
במקום בו לא פועל שליח ולא נערכת שם תהלוכה,
זכאי לקבל חומרי עזר לקיום התהלוכה ללא עלות.

פרטים יתפרסמו בהמשך

לפרטים: **058-4400-770** אלי

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**